

Papežova katecheze o smutku

Papež v katechezi rozlišoval mezi smutkem nad vlastními hříchy, který nás povzbuzuje k následování Ježíše s větší láskou, a smutkem pocházejícím od ďábla, se kterým je třeba bojovat, protože nás sráží dolů.

07.02.2024

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V našem katechetickém itineráři o neřestech a ctnostech se dnes

zastavíme u neřesti, a to neřesti ne zrovna hezké, smutku, chápaného jako pokleslost duše, stálé trápení, které člověku brání prožívat radost ze své existence.

Především je třeba poznamenat, že v souvislosti se smutkem otcové učinili důležité rozlišení. Skutečně existuje smutek, který je přiměřený křesťanskému životu a který se s Boží milostí mění v radost: ten samozřejmě nelze odmítat a je součástí cesty obrácení. Existuje však také další druh smutku, který se vkrádá do duše a který ji ponižuje: s tímto druhým typem smutku je třeba bojovat. Existuje tedy přátelský smutek, který nás vede ke spáse. Vzpomeňme si na marnotratného syna z podoběnství: když si sáhne na dno své degenerace, pocítí velkou hořkost, a ta ho přivede k tomu, že se vzpamatuje a rozhodne se vrátit do otcovského domu (srov. Lk 15,11-20). Sténat nad svými hříchy, připomínat

si stav milosti, z něhož jsme vystoupili, plakat nad tím, že jsme ztratili čistotu, s níž si nás Bůh vysnil, je milost.

Existuje však i druhý smutek, který je nemocí duše. Vzniká v lidském srdci, když se vytratí touha nebo naděje. Zde můžeme odkázat na příběh emauzských učedníků. Tito dva učedníci opouštějí Jeruzalém se zklamaným srdcem a cizinci, který je v jednu chvíli doprovází, se svěřují: „Doufali jsme, že to bude on - tedy Ježíš - kdo vysvobodí Izrael“ (Lk 24,21). Dynamika smutku je spojena se zkušeností ztráty. V lidském srdci se rodí naděje, které jsou někdy zklamány. Může to být touha vlastnit něco, co člověk nemůže získat; ale také něco důležitého, například citová ztráta. Když se to stane, srdce člověka jako by se propadlo do propasti a pocity, které prožívá, jsou sklíčenost, slabost ducha, deprese, úzkost. Všichni procházíme

zkouškami, které v nás vyvolávají smutek, protože život nás přivádí k tomu, abychom si představovali sny, které se pak rozpadnou. V této situaci se někteří po období zmatků spoléhají na naději, jiní se však utápějí v melancholii a nechávají ji hlodat ve svém srdci. Cítí z toho někdo potěšení? Podívejte se na to. Smutek je jako potěšení z toho, že nejste šťastní, že se něco nezdařilo, je to jako vzít si hořký, trpký bonbón bez cukru, nepříjemný... a cucat ten bonbón. Smutek je požitek z nepotěšení. Některé vleklé smutky, kdy člověk stále rozšiřuje prázdnotu po tom, co už tu není, nejsou vlastní životu v Duchu. Určité uražené hořkosti, kdy má člověk stále na mysli nějaký nárok, kvůli kterému na sebe bere podobu oběti, v nás nevytvářejí zdravý život, natož křesťanský. V minulosti každého z nás je něco, co je třeba uzdravit. Smutek se z přirozené emoce může změnit ve zlý stav mysli.

Je to záludný démon, ten démon smutku. Pouštní otcové jej popisovali jako červa srdce, který rozežírá a vyprazdňuje svého hostitele. Tento obraz je dobrý, umožňuje nám tomu porozumět. Musíme si na tento smutek dávat pozor a myslet na to, že Ježíš nám přináší radost ze vzkříšení. Co mám tedy dělat, když jsem smutný? Zastavit se a podívat se: je to dobrý smutek? Není to snad naopak smutek špatný? A reagovat podle povahy tohoto smutku.

Nezapomínejte, že smutek může být velmi špatný, vede nás k pesimismu, vede nás k egoismu, který se těžko léčí.

Bratři a sestry, musíme se vyvarovat tohoto smutku a myslet na to, že Ježíš nám přináší radost ze vzkříšení.

Jakkoli je život plný rozporů, zmařených tužeb, neuskutečněných snů, ztracených přátelství, díky Ježíšovu vzkříšení můžeme věřit, že vše bude zachráněno. Ježíš vstal z

mrtvých nejen za sebe, ale i za nás, aby vykoupil všechno štěstí, které v našem životě zůstalo nenaplněno. Víra zahání strach a Kristovo vzkříšení odstraňuje smutek jako kámen z hrobu. Každý den křesťana je cvičením ve vzkříšení. Georges Bernanos ve svém slavném románu Deník venkovského faráře nechává faráře z Torcy říci toto: „Církev má radost, všechnu tu radost, která je vyhrazena tomuto smutnému světu. To, co jste proti ní udělali, jste udělali proti radosti.“ A jiný francouzský spisovatel, León Bloy, nám zanechal tuto nádhernou větu: „Existuje jen jeden smutek, [...] ten, že nejsme svatí.“ Kéž nám Duch Vzkříšeného Ježíše pomůže překonávat smutek svatostí.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

Libreria Editrice Vaticana /
Rome Reports

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
papezova-katecheze-o-smutku/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/papezova-katecheze-o-smutku/)
(07.08.2025)